

FOR EN MERE STABIL OG FREDELIG VERDEN

Danmarks Samtænkte
Freds- og Stabiliseringsindsatser 2019

Den Interministerielle Samtækningsstyregruppe

UDENRIGSMINISTERIET

JUSTITSMINISTERIET

Indhold

TIL GAVN FOR EUROPA OG DANMARK	3
FOKUS I 2019	4
FORVENTNINGER TIL 2020	5
CIVILE UDSENDER I 2019	6
REGIONALE PROGRAMMER.....	8
SYRIEN OG IRAK	8
CASE: KVINDelige MINERYDDERE I SINJAR.....	9
AFGHANISTAN	10
AFRIKAS HORN.....	11
FN'S FREDSOPBYGNINGSFOND	12
CASE: DELTAGELSE I KURSET "UN MILITARY EXPERTS ON MISSION"	14
SAHEL.....	15
CASE: TRÆNING AF DEN MALISKE NATIONALGARDE.....	16
UKRAINE.....	16
GUINEABUGTEN	17
CASE: DET MARITIME OPERATIONS CENTER PÅ CAPE VERDE	18
ØVRIGE INDSATSER.....	19
GEORGIEN.....	19
YEMEN	19
FONDEN I TAL	20

Forsidebillede: Forsvarets og Hjemmeværnets træning af den maliske nationalgardes anti-terrorenhed FORSAT.

TIL GAVN FOR EUROPA OG DANMARK

Skrøbelighed og konflikt er årsager til bl.a. migrationsstrømme mod Europa, overgreb mod lokalbefolkninger, manøvrerum for ekstremisme og underminering af langsigtet udviklingsamarbejde.

Freds- og Stabiliseringsfondens (Fonden) indsatser i konfliktområder har til formål at øge sikkerheden i Europa og i Danmark i tråd med Regeringens prioriteter og FN's Verdensmål.

Med sit tværministerielle samarbejde bidrager Fonden bl.a. til politisk forhandlede løsninger på konflikter i verdens brændpunkter, og Fondens indsatser opbygger kapacitet og overskud i lande ramt af skrøbelighed og konflikt. Indsatserne implementeres i samspil med andre danske tiltag som diplomati, udviklingsamarbejde, humanitære indsatser, militære operationer og politibidrag.

FONDENS GEOGRAFISKE FOKUSOMRÅDER I 2019

AFRIKAS HORN

Etiopien
Kenya
Somalia

ASIEN

Afghanistan

GUINEABUGTEN

Ghana
Nigeria

MELLEMØSTEN OG NORDAFRIKA

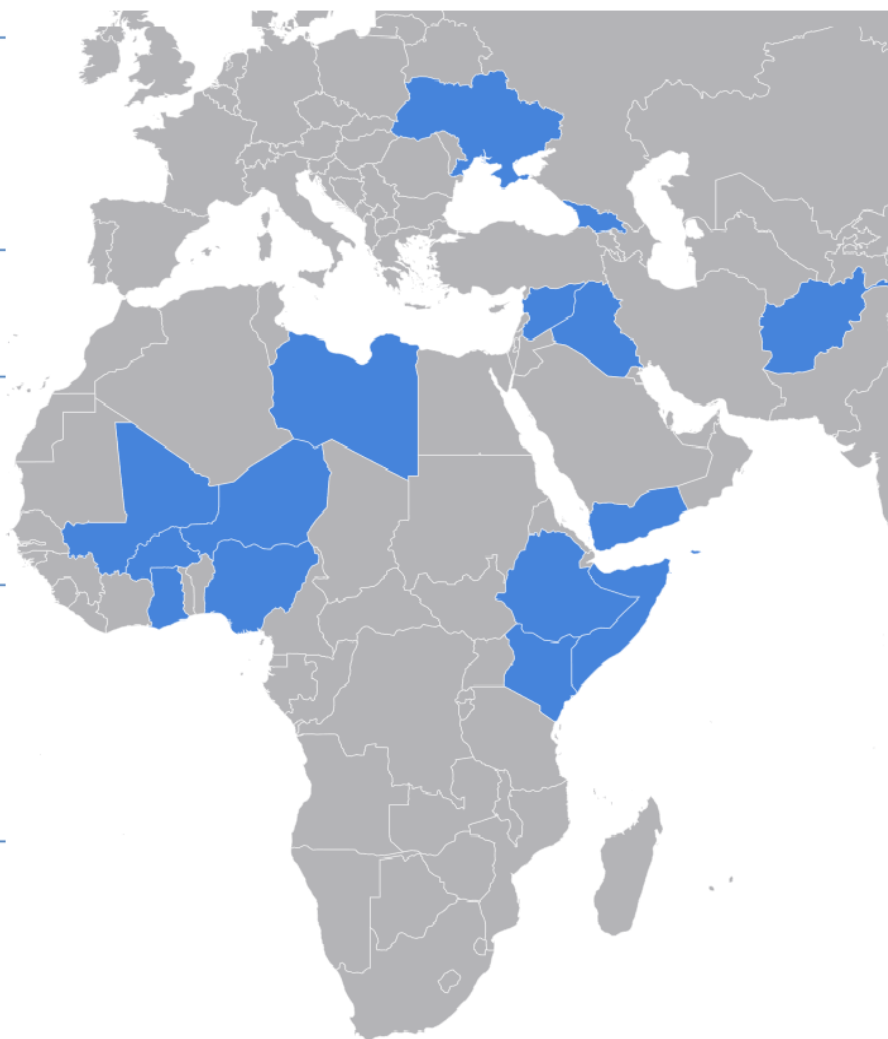
Irak
Syrien
Libyen
Yemen

SAHELREGIONEN

Burkina Faso
Mali
Niger

ØSTEUROPA

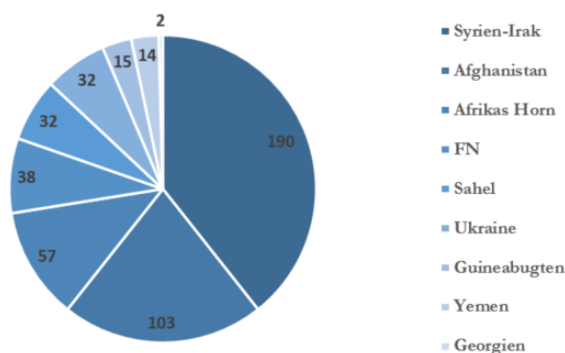
Georgien
Ukraine

FOKUS I 2019

I 2019 blev der lanceret to nye, flerårige freds- og stabiliseringsprogrammer med fokus på Irak og Syrien og fremme af maritim sikkerhed i Guineabugten.

Foruden de nye programmer var der i 2019 fokus på implementering af igangværende indsatser i Ukraine, Afghanistan, Sahelregionen (Mali, Burkina Faso og Niger) og Afrikas Horn (Somalia, Kenya og Etiopien).

Figur 1: Fordeling af Fondens midler i 2019 angivet i mio. kr. I alt ca. 500 mio. kr.

Syrien og Irak: Øget stabiliseringsindsats

Det regionale program for Syrien og Irak støtter de umiddelbare stabiliseringsbehov i regionen, herunder minerydning og manglen på basale serviceydelser såsom adgang til vand og sanitet.

Indsatserne bidrager konkret til, at det bliver mere sikkert, så fordrevne kan vende hjem til befrieede områder i eksempelvis Irak.

Afghanistan: Støtte til sikkerhedsstyrker

Programmet for Afghanistan understøtter forebyggelse af trusler såsom terrorisme og ukontrolleret migration og adresserer grundlæggende årsager til konflikt.

I 2019 har programmet bl.a. ydet støtte til afghansk politi. Indsatsen har medvirket til at sikre rettidig lønudbetaling til politifolk som bl.a. minimerer risikoen for korruption. Programmet har også støttet NATO's Trust Fund for de afghanske sikkerhedsstyrker, undervisning i kri-

gens love og menneskerettigheder samt dialogfremmende aktiviteter mellem afghansk og pakistansk militær.

Afrikas Horn: Indsats mod ekstremisme

Programmet for Afrikas Horn har et regionalt fokus på voldelig ekstremisme og grænseoverskridende, organiseret kriminalitet til lands og til vands.

I 2019 har Danmark arbejdet videre med at styrke den kenyanske flådes kapacitet til bl.a. bekæmpelse af pirateri og anden maritim kriminalitet. Programmet støtter fortsat Den Afrikanske Unions mission i Somalia AMISOM's stabiliseringsindsatser i genvundne territorier med henblik på at sikre lokalsamfundenes opbakning til den somaliske regering.

FN: Forbedring af FN's fredsbevarende arbejde

Fonden bidrager til at støtte FN's evne til at gennemføre forebyggende og fredsbevarende aktiviteter. Det sker via en FN-pulje, der støtter projekter og initiativer, som bidrager til at reformere og styrke FN's fredsbevarende arbejde.

I 2019 blev puljens midler tildelt tematiske prioriteter som f.eks. støtte til bekæmpelse af improviserede sprængladninger.

Fonden fortsatte desuden sin støtte til FN's Fredsopbygningsfond og dens arbejde for stabilisering af lande og regioner, der har været, eller kan blive ramt af voldelige konflikter.

Sahelregionen: Rådgivning og konfliktløsning

Udsendelsen af en militær rådgiver fra Forsvaret til Mali er blandt de tiltag, der er gennemført i 2019, som en del af freds- og stabiliseringsprogrammet for Sahelregionen.

Herudover er der bl.a. igangsat et projekt i samarbejde med *Centre for Humanitarian Dialogue* om forebyggelse og løsning af konflikter i grænseområdet gennem informationsdeling og mægling. Målet er at imødegå, at lokalbefolkningen rekrutteres af ekstremistiske grupper.

Ukraine: Styrkelse af det ukrainske forsvar

Programmet for Ukraine bidrager til at udvikle og styrke det ukrainske forsvar.

I 2019 resulterede det bl.a. i udsendelse af militære rådgivere, træningshold og tolke, der støtter udviklingen af det ukrainske forsvar gennem kompetenceopbygning af eksempelvis maritime specialoperationsstyrker samt revision af retningslinjer for uddannelse i det ukrainske militær i retning af NATO-standarder.

Guineabugten: Styrkelse af maritim sikkerhed

Et nyt program for Guineabugten med fokus på Nigeria og Ghana skal styrke regional, maritim sikkerhed.

Det sker gennem kompetenceopbygning af bl.a. lokale myndigheders evne til at bekæmpe og retsforfølge pirateri og anden maritim kriminalitet såsom smugling af narkotika, for at sikre de søfarende og søtransporter til gavn for den blå

FORVENTNINGER TIL 2020

I 2020 vil fokus for Fondens arbejde være på implementering af de igangværende programmer. Herudover er der planlagt midtvejsevalueringer for flere af programmerne. For Afghanistanprogrammet, der med udgangen af 2020 bliver afsluttet, vil der skulle træffes beslutning om en eventuel ny fase.

Ved akutte behov vil der også i 2020 være midler til fleksibel og hurtig støtte i skrøbelige kontekster og konfliktområder, der falder inden for regeringens prioriteter.

økonomi, herunder danske, kommercielle interesser.

NATO: Støtte til kapacitetsopbygningsindsatser
I 2019 har Danmark fortsat støttet NATO's kapacitetsopbygningsindsatser med udsendte eksperter til indsatserne i Irak og Georgien.

Som et nyt indsatsområde blev en dansk rådgiver fra Beredskabsstyrelsen i 2019 udsendt til Georgien, hvor rådgiveren er i gang med at identificere områder, hvor man kan styrke den georgiske kapacitet til at håndtere krisesituationer.

Billede 2: Ghanesiske specialstyrker træner på MÆRSK CUBAN-GO i Lagos, Nigeria.

CIVILE UDSENDELSER I 2019

Ud over Fondens indsatser udsendes danske, civile eksperter også til krisestyrings- og valgobservationsmissioner finansieret gennem Freds- og Stabiliseringsberedskabet (FSB).

49 langtidrådgivere

FSB har i 2019 udsendt eller forlænget 49 langtidrådgivere til krisestyringsmissioner i bl.a. Irak, Somalia, Mali, Ukraine og Georgien.

I Georgien, ved EU's civile monitoreringsmission (EUMM), monitorerer danske eksperter områder ved den sydossetiske grænse og afholder dialogmøder mellem de stridende parter. Missionen bidrager til, at konflikten ikke blusser op.

I Mali arbejder EU bl.a. med at opbygge og organisere de maliske sikkerhedsstyrker. Eksperterne rådgiver og træner de maliske myndigheder i f.eks. HR for bedre at kunne rekruttere og uddanne folk samt i opgaver om grænsekontrol.

186 valgobservatører

FSB udsender også danske valgobservatører. De kan udsendes som kort- eller langtidsobservatører, igennem EU eller Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE).

I 2019 var der udsendt 186 valgobservatører til bl.a. Ukraine, Mozambique, Tunesien og Sri Lanka. De observerer om internationale retningslinjer for afholdelse af valg bliver overholdt f.eks. ved at besøge kampagnekontorer.

Billede 3: Dansk valgobservatør (th) og kollega på besøg hos et af partiet GANA's kampagnekontorer i El Salvador under præsidentvalget i februar 2019. Foto Søren Hvalkof.

85 udsendte fra Rigspolitiet

Foruden FSB udsender Danmark også eksperter gennem Rigspolitiet (RP) som politirådgivere til krisestyrings- og kapacitetsopbygningsmissioner samt stabiliseringsindsatser i bl.a. Ukraine, Afrikas Horn, Georgien og Kosovo.

I 2019 var der 37 polititjenestemænd udsendt til længerevarende missioner.

I Irak har Rigspolitiet udsendt rådgivere til både EU's civile rådgivende mission (EUAM) og FN's udviklingsorganisation UNDP. Begge arbejder med sikkerhedssektorreform i landet.

Dansk politi har i tæt samarbejde med det irakiske indenrigsministerium og UNDP udviklet og afholdt en række kurser for irakiske politifolk inden for ledelse, undervisning og efterforskning. Undervisningsindsatsen fortsætter i de kommende år.

Derudover udsender Rigspolitiet også politiinstruktører til kortvarige undervisningsopgaver i bl.a. Irak. I 2019 udsendte de 48 politiinstruktører, hvilket samlet set betyder, at Rigspolitiet udsendte 85 personer til opgaver i udlandet.

Billede 4: Danske udsendte i EUCAP Sabel Mali på vej til regionen Ségou i Mali i forbindelse med indvielsen af et nyt situationscenter. Foto: EUCAP Sabel Mali

FONDENS ARBEJDE MED NI AF FN'S VERDENSMÅL

I 2019 har indsatser under Fonden markeret Danmark som en troværdig partner i det internationale samarbejde om fredsopbygning og stabilisering. De bidrager til FN's Verdensmål, der anerkender sammenhængen mellem fred og bæredygtig udvikling.

Hovedbidrag til Verdensmål 16: Fred, retfærdighed og stærke institutioner

Fonden bidrager primært til Verdensmål 16 om fred, retfærdighed og institutioner. Et konkret eksempel herpå er indsatserne i Afrikas Horn, hvor et samarbejde med Etiopiens justitsministerium og bagmandspolitiet om bekæmpelse af pengehvidvask bidrager til at opbygge institutioner. Et andet er FN-puljen, der bidrager til det overordnede formål om at styrke FN's fredsbevarende arbejde.

Yderligere bidrag

Fondens arbejde bidrager også til Verdensmålene 1, 2, 3, 5, 6, 8, 14 og 17 med sit fokus på at styrke modstandskraft i skrøbelige kontekster og håndtere konflikt. Et godt eksempel er Verdensmål 5 om ligestilling, hvor Fondens program i Irak støtter en UNMAS-ledet indsats, der uddanner Yazidiske kvinder i effektiv minerydning. Eller i Somalia, hvor en indsats fokuserer på samarbejde med og træning af kvinder, unge og civilsamfund med henblik på at tackle årsagerne til radikalisering og voldelig ekstremisme.

Billede 5: Oversigt over udvalgte FN Verdensmål, som Fonden bidrager til via programmerne.

REGIONALE PROGRAMMER

SYRIEN OG IRAK

I 2019 blev implementeringen af en ny fase af Fondens stabiliseringsprogram påbegyndt. Det overordnede formål er at reducere den regionale ustabilitet, bekæmpe radikaliserings og terrorisme, imødegå irregulær migration og nedbringe antallet af langvarigt fordrevne. Det sker ved at støtte stabiliseringsbehov på kort og mellem-langt sigt i både Syrien og Irak.

Aktiviteterne bliver gennemført af forskellige partnere inden for tre overordnede indsatsområder: (A) fredsopbygning og retfærdighed; (B) modstandsdygtighed og genopretning; (C) sikkerhed og god regeringsførelse (*governance*).

Den omskiftelige situation i både Irak og i Syrien er forbundet med en række risici ift. implementeringen af programmet. Flere af de risici blev i 2019 aktuelle, hvilket resulterede i problemer for programmets partnere med implementering af enkelte indsatser. Det skyldes ikke mindst den delvise tilbagetrækning af de amerikanske, militære styrker i det nordøstlige Syrien i forbindelse med den tyrkiske militæroperation, og det syriske regimes tilbagevenden til områder, som USA havde forladt efter en forståelse med de Syriske Demokratiske Styrker (SDF).

I Irak har situationen i de tidligere ISIL-besatte områder (nordlige og vestlige) været relativt rolig. Til gengæld var der fra oktober 2019 omfattende demonstrationer i Bagdad og i de shiamuslimsk-dominerede byer i de sydlige provinser. Udviklingen understreger, at skrøbeligheden i Irak ikke er isoleret til de tidligere besatte områder, og at stabiliseringen i Irak ikke er fuldendt.

Billede 6: Møde mellem vicechefen for civilt personale i det irakiske forsvarsministerium og den danske HR-rådgiver til NMI.

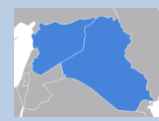
SYRIEN & IRAK

Periode: 2019-2021

Samlet budget: 445 mio. kr.

Overordnede indsatser: 6 i Irak og 7 i Syrien

Verdensmål: 2, 3, 5, 6 & 16

Indsatserne omfatter:

- Støtte til FN's *Funding Facility for Stabilisation* (FFS): FFS hjælper bl.a. internt fordrevne irakere med at vende tilbage til befriede områder ved genetablering af vand- og strømforsyning og genopbygning af skoler og hospitaler. 431.130 internt fordrevne irakere vendte tilbage i løbet af 2019.
- Støtte til *Syria Recovery Trust Fund* (SRTF): SRTF yder støtte til etablering af kritisk vigtige serviceydelser i områder uden for regimets kontrol, og som dermed hjælper befolkningen med at genopbygge en tilværelse og samtidig dæmme op for migration. I 2019 har den danskstøttede indsats ”*Filling the Void*” haft fokus på landbruget og skabt både arbejdspladser og adgang til dyrkning af afgrøder.

OSI KVINDELIGE MINERYDDERE I SINJAR

Sinjar, i det nordlige Irak ved grænsen til Syrien, er den vigtigste by for Yazidierne, men også hjemsted for sunnimuslimske arabere, turkmenere og kristne. Befolkningen var omkring 88.000 før byen og nærliggende områder i begyndelsen af august 2014 blev besat af ISIL, som indledte en massakre på lokalbefolkningen og bortførte tusinder af Yazidi-kvinder, mænd og børn. Efter at ISIL blev slået tilbage er kun ca. 15% af Yazidibefolkningen vendt tilbage til Sinjar's smuldrerede bygninger, ikke-ryddede improviserede sprængladninger (*Improvised Explosive Devices*, IED) og resterne af de dræbte under massakren.

FN's minerydningsorganisation (UNMAS) arbejder tæt sammen med de irakiske myndigheder og med FN's stabiliseringsprogram (FFS) på at identificere og rydde Sinjar og omliggende grænsningsarealer for IED'er, så befolkningen kan vende tilbage og der kan ske en genopbygning. Ud over offentlig infrastruktur som hospitaler, skoler og veje er vurderingen, at ca. 4.000 huse skal ryddes.

UNMAS begyndte i april 2019 uddannelsen af de allerførste, blandede minerydningshold. Holdene består af både Yazidi og muslimske kvinder og mænd fra Sinjar. UNMAS-uddannelsen inkluderer træning i avancerede kompetencer og teknologier, der svarer til internationale humanitære minehandlingsstandarder.

I maj 2019 besøgte en delegation fra Udenrigsministeriet UNMAS' operation i Sinjar. Fra Yazidi-kvinder, som nu arbejder med at rydde Sinjar for IED'er, hørte de beretninger fra tilværelsen i området. En kvinde fortalte om, hvordan hun selv havde ryddet sin families hus. Andre fortalte om drab og voldtægter under ISIL.

I 2019 har Danmark støttet UNMAS' arbejde i Irak med 55,5 mio. kr., hvilket bringer den totale danske støtte til UNMAS i Irak siden 2016 op på 148 mio. kr.

- Støtte til civilsamfund og indsatser mod straffefrihed i Syrien: Programmet støtter syriske organisationer med at indgå i en demokratisk dialog og give en stemme til marginaliserede grupper ift. den politiske proces. Herudover støttes indhentning af dokumentation af krigsforbrydelser og andre menneskerettighedskrænkelser med henblik på at holde de skyldige ansvarlige. I alt støttede Fonden i 2019 tre civilsamfundsorganisationer og FN's uafhængige undersøgelsesmekanisme (IIIM).
- Støtte til minerydning: Støtten til minerydning i Irak omfatter både støtte til FN's minerydningsorganisation (UNMAS), til aktiviteter i befriede områder som *Anbar*, *Salah Al Din* og *Ninewah* og støtte til det amerikanske udenrigsministerium til minerydning gennem amerikanske *Tetra Tech*. Grundet sikkerhedssituationen har minerydning i Syrien ikke været muligt i 2019.

I 2019 indgik Danmark og Irak en ny aftale om støtte til at styrke det irakiske retssystem. Støtten bliver implementeret gennem FN's efterforskningsenhed for forbrydelser begået af ISIL i Irak (UNITAD) og omfatter træning af irakiske retsmedicinere og efterforskere. Danmark støtter også FN's indsats for at fremme reformer af den irakiske sikkerhedssektor, herunder i samarbejde med Rigspolitiet ved træning af det lokale politi.

Parallelt med programmet finansierede Fonden i 2019 kortere udsendelser af en logistik- og en HR-rådgiver fra Hjemmeværnet til *NATO Mission Iraq* (NMI). Ved besøg i Bagdad har eksperterne ydet rådgivning inden for deres respektive områder til enheder i og under det irakiske forsvarsministerium. HR-rådgiveren udarbejdede bl.a. en analyse, der har bidraget til NMI's HR-strategi. Logistikprojektet fokuserede på implementeringen af et NATO kodificeringssystem inden for det irakiske forsvarsministerium. Et af

formålene med systemet er at øge gennemsigtighed og ansvarlighed og derigennem mindske korrupsion.

AFGHANISTAN

I 2019 fortsatte fase tre af freds- og stabiliseringsprogrammet for Afghanistan. Fase tre løber indtil udgangen af 2020 og fastholder et fokus på strategiske indsatser, der bidrager til at stabilisere Afghanistan og regionen.

Programmet understøtter Danmarks prioriteter ift. at forebygge transnationale trusler såsom terrorisme, adressere grundlæggende årsager til skrøbelighed og konflikt og fremme regional udvikling. Programmet støtter rets- og sikkerhedssektorerne i Afghanistan, navnlig de afghanske sikkerhedsstyrker (politi og militær) og tillidsskabende aktiviteter mellem regionale sikkerhedsaktører fra bl.a. Pakistan. Der bidrages også til fred og forsoning gennem støtte til mindre dialoginitiativer.

AFGHANISTAN

Periode: 2018-2020
 Samlet budget: 308,25 mio. kr.
 Overordnede indsatser: 5
 Verdensmål: 5, 16 & 17

Indsatserne omfatter:

- Støtte til afghansk politi gennem *Law and Order Trust Fund for Afghanistan* via et partnerskab med UNDP. Indsatsen medvirker til at sikre rettidig lønudbetaling til politifolk, hvoraf langt størstedelen bliver betalt ved elektronisk overførsel for at minimere risikoen for svindel og korrupsion.
- Støtte til finansiering af den afghanske hær gennem NATO's *Afghan National Army Trust Fund*. I 2019 støttede danske midler bl.a. en uddannelsesworkshop for højtstående officerer og embedsmænd.

- Støtte til uddannelse og træning af de afghanske sikkerhedsstyrker i krigens love og menneskerettigheder.
- Støtte til fremme af dialogskabende initiativer på lokalt og internationalt niveau, herunder også med bidrag til fredsprocessen med Taleban. I den forbindelse har der bl.a. været afholdt møder mellem myndigheder, FN og internationale eksperter om relevante erfaringer fra fredsprocesser i bl.a. Colombia samt afholdt konferencer med repræsentanter fra bl.a. Afghanistan og Pakistan.

AFRIKAS HORN

Det overordnede formål med tredje fase af programmet for Afrikas Horn er at bidrage til fred og stabilitet i regionen. Det sker ved at styrke lokale, nationale og regionale aktørers kapacitet og evne til at håndtere konflikt og usikkerhed, imødegå trusler og udøve legitim myndighedshåndhævelse.

Programmet styrker nu det regionale fokus på imødegåelse af voldelig ekstremisme gennem bl.a. et nyt samarbejde med den østafrikanske organisation *Inter Governmental Authority on Development* (IGAD) samt et målrettet fokus på den grænseoverskridende kriminalitet, der bidrager til voldelig ekstremisme.

Danmark fortsatte i 2019 arbejdet med at styrke den kenyanske flådes operative kapacitet, herunder til myndighedsudøvelse i det kenyanske territorialfarvand samt bekæmpelse af pirateri og anden maritim kriminalitet såsom smugling af narkotika.

Hjemmeværnet har i tæt samarbejde med *British Peace Support Team* (BPST) fortsat trænet kenyanske styrker før, de bliver udsendt til Den Afrikanske Unions mission i Somalia (AMISOM).

Billede 7: Danske instruktører fra Hjemmeværnet underviser kenyanske styrker forud for udsendelse til AMISOM på Kenyan School of Infantry i Isiolo, Kenya.

AFRIKAS HORN

Periode: 2018-2022
 Samlet budget: 235 mio. kr.
 Lande: Etiopien, Kenya, Somalia
 Overordnede indsatser: 9
 Verdensmål: 5, 16 & 17

Indsatserne omfatter:

- Støtte til den Østafrikanske Reaktionsstyrke (EASF) gennem udsendelse af både en civilrådgiver og en politirådgiver med det formål at integrere styrkens militære, civile og politiske komponenter. Gennem samarbejdet med *International Peace Support Training Centre* er EASF desuden blevet støttet i kurser i bl.a. menneskerettigheder og mægling.
- Støtte til AMISOM's stabiliseringsindsatser i genvundne territorier i Somalia for at sikre lokalsamfunds opbakning til AMISOM og den somaliske regering.
- Støtte til fortsat samarbejde med den somaliske regering om demobilisering og rehabilitering af *al-Shabaab* afhoppere. Myndighederne modtog træning i screening og risikovurdering, herunder af kvindelige afhoppere.

Samarbejdet fokuserer desuden på kommunikation til og med lokalsamfund, familier og medlemmer af *al-Shabaab* omkring konsekvenserne ved at samarbejde med terrororganisationen og mulighederne for at blive rehabiliteret og reintegreret.

I 2019 har Tyskland, Storbritannien og Danmark også samarbejdet om oprettelsen af en fælles fond, *Joint Donor Fund*, til støtte for den somaliske regerings program for demobilisering og rehabilitering. Den fælles fond forventes at være klar i løbet af 2020.

Indsats mod smugling af trækul ender på FN's Sikkerhedsråds dagsorden

Udsendelse af en dansk politirådgiver til FN's Kontor for Narkotika og Kriminalitet (UNODC) har i 2019 muliggjort arbejde med en kortlægning af *al-Shabaabs* finansieringsgrundlag. Arbejdet har fokuseret på produktion, transport og salg af somalisk trækul, men også smugling af sukker, narkotika, tobak og mennesker samt *al-Shabaabs* fleksible og kreative evne til at ændre sit finansieringsgrundlag. Dokumentationen er bl.a. blevet drøftet i FN's Sikkerhedsråd, og på baggrund heraf inkluderer UNODC nu kemikalier og våben i den videre kortlægning.

Etiopien bliver belønnet for kamp mod hvidvask

Fondens program i Afrikas Horn har længe fremmet et dansk samarbejde med Etiopiens justitsministerium og bagmandspolitiet omkring bekæmpelse af pengehvidvask og terrorfinansiering. Det har medvirket til, at Etiopien i 2019 blev taget af *Financial Action Task Forces'* liste (en mellemstatslig organisation oprettet af verdens rigeste lande, de såkaldte G7-lande) over lande med særlige udfordringer, hvilket kan hjælpe Etiopien med at tiltrække investeringer og begrænse hvidvask og terrorfinansiering.

FN'S FRED SOPBYGNINGSFOND

FN's Fredsopbygningsfond arbejder for stabilisering af lande og regioner, der har været, er eller kan blive ramt af voldelige konflikter. Det sker via hurtig, fleksibel og risikovillig finansiering af konfliktløsnings- og stabiliseringsindsatser.

Billede 8: Fredsopbygningsfonden har i udvælgelsen af støtte til projekter et særligt fokus på empowerment og inddragelse af kvinder og unge i fredsopbygning.

FN's generalsekretær *Antonio Guterres* har gjort FN-fonden til et centralt element i reformen af FN's freds- og sikkerhedsarbejde, og hvor fokus især er på forebyggende indsatser.

I 2019 modtog FN-fonden ca. 900 mio. kr. fra 18 lande og mange lande, herunder Danmark, har øget deres bidrag ift. tidligere år. I perioden 2018-2020 støtter Danmark FN-fonden med i alt 100 mio. kr. fra Freds- og Stabiliseringsfonden. FN-fonden har ikke et specifikt geografisk fokus, men ca. 70% af investeringer går til indsatser i Afrika. Ca. 25% af dem er ligestillings- eller ungeindsatser med fokus på særligt piger og kvinder.

FN I NIGER

Den danske støtte har bl.a. bidraget til FN-fondens indsatser inden for konfliktforebyggelse i lokalsamfund i særligt udsatte regioner i Niger, såsom *Taboua*, *Tillabery*, *Agadez*, *Diffa*, *Dosso* og *Maradi*.

Indsatserne fokuserer bl.a. på at opbygge kompetencer og selvtillid hos kvinder og unge til at tage del i arbejdet med konfliktforebyggelse og fredsopbygning i deres lokalsamfund.

Billede 9: I Niger arbejder Fredsopbygningsfonden med forebyggelse af voldelig ekstremisme og empowerment af kvinder og unge.

Herudover har den danske støtte bidraget til, at FN-fonden finansierer arbejdet med at sikre socioøkonomisk reintegration af omkring 245 tidligere *Boko Haram*-affilierede fra *Goudomaria*-lejren. Indsatsen har gjort det muligt at teste nye tilgange til reintegration af tidligere medlemmer af terrorgruppen og kan bidrage med erfaringsindsamling til brug for arbejdet i hele *Lake Chad*-regionen (Cameroun, Tchad, Niger og Nigeria).

FN-PULJEN

FN-puljen støtter indsatser, der bidrager til at reformere og styrke FN's fredsbevarende arbejde. Det blev i 2019 besluttet at fokusere på fem tematiske prioriteter, der bidrager til det overordnede formål om at forstærke FN's fredsbevarende arbejde.

FN-PULJEN

Periode: 2019-2021

Samlet budget: 15 mio. kr.

Overordnede indsatser: 5

Verdensmål: 16

Indsatserne omfatter:

- Støtte til fremme af kvinders rolle og meningsfulde deltagelse i FN's arbejde med fred og sikkerhed. Konkret er to kvindelige, afrikanske officerers deltagelse i FN's missionsforberedende kursus i Finland støttet sammen med udvikling af et e-læringskursus om vigtigheden af FN sikkerhedsrådsresolution 1325 om kvinder, fred og sikkerhed.
- Støtte til forbedret brug af efterretninger i de fredsbevarende missioner gennem støtte til opbygningen af de fredsbevarende styrkers undervisningskapacitet. Danmark har bl.a. bidraget med en ekspert til udvikling af træningsmateriale og håndbøger.
- Støtte til imødegåelse af truslen fra improviserede sprængladninger (IED'er) gennem bidrag til FN's minerydningsagentur (UNMAS), der har det overordnede ansvar i FN-systemet for udvikling af retningslinjer og 'best practice' ift. at imødegå IED'er.
- Støtte til anvendelse af teknologi i de fredsbevarende missioner ved støtte til FN's "Signalakademi" i Uganda, der afholder kurser i brugen af FN's kommunikationsmidler.
- Støtte til FN's *Integrated Training Service*, der er overordnet ansvarlig for træning af de fredsbevarende styrker og fokuserer på aktiviteter leveret gennem "træning af trænere" for at opnå et bredere træningspublikum og sikre national forankring.

DELTAGELSE I KURSET "UN MILITARY EXPERTS ON MISSION"

I 2019 deltog oberst *Dimka Zewde* fra Etiopien og *Dr. Retile Onyango* fra det kenyanske nationale politi i et FN-missionsforberedende kursus (*UN Military Experts on Mission, UNMEM*) i Finland. Deres deltagelse var muliggjort med midler fra Fondens FN-pulje og udbyttet af kurset, som de to officerer ellers ikke ville have haft mulighed for at deltage i, var efter eget udsagn stort.

Med en bred vifte af emner på skemaet, fra patruljering og brug af radiokommunikation til konfliktmediering og forhandling, blev deltagerne testet i både militære, personlige og interkulturelle færdigheder. Færdigheder, der vil komme dem til gavn i fremtidige potentielle udsendelser til FN's fredsbevarende missioner.

UNMEM-kurset afholdtes som et *gender parity*-kursus, hvor halvdelen af de ca. 40 pladser var reserveret til kvinder. 12 af de pladser var reserveret til kvinder fra udviklingslande. Finland har afholdt UNMEM-kurser i 50 år, og det var tredje gang, at kurset afholdtes som *gender parity*-kursus. Sponsoring af UNMEM-deltagelsen for de kvindelige kursister fra udviklingslande støtter bl.a. FN's Verdensmål 16 om fred, sikkerhed og stærke institutioner, herunder særligt delmål 16.1 om reduktion af vold, 16.6 om udvikling af effektive, ansvarlige og transparente institutioner på alle niveauer og 16.8 om styrkelse af udviklingslandenes deltagelse i globale, mellemstatslige organisationer. Projektet understøtter ligeledes fremme af kvinder, fred og sikkerhed i overensstemmelse med FN's 1325-resolution.

SAHEL

Formålet med anden fase af programmet er at bidrage til stabilitet, retssikkerhed og sikkerhed i Sahelregionen og understøtte de danske bistandsindsatser i Sahel. Konkret har Fondens program fokus på dialog og forsoning mellem forskellige befolkningsgrupper, demokratisk kontrol med sikkerhedssektoren samt imødegåelse af ekstremisme og organiseret kriminalitet.

SAHEL

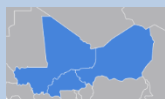
Periode: 2018-2021

Samlet budget: 166 mio. kr., heraf 45 mio. kr. i bidrag fra Norge

Lande: Burkina Faso, Mali, Niger

Overordnede indsatser: 6

Verdensmål: 1 & 16

Indsatserne omfatter:

- Støtte til organisationerne *Search For Common Ground* og *Centre for Humanitarian Dialogue*, der i grænseområdet mellem Burkina Faso, Mali og Niger arbejder med kapacitetsopbygning af lokalsamfund, så de selv er i stand til at håndtere lokale konflikter om eksempelvis adgang til naturressourcer.
- Støtte til arbejde med civilsamfund, parlamentarikere og sikkerhedssektoren i Sahellandene for at skabe øget demokratisk kontrol med sikkerhedssektoren. Indsatsen

bliver implementeret af *Geneva Centre for Security Sector Governance (DCAF)*.

- Støtte til et regionalt FN-program (UNODC) til bekæmpelse af voldelig ekstremisme og organiseret kriminalitet. Bekæmpelsen sker bl.a. ved træning af politi og anklagere med henblik på at forbedre kommunikation og udveksling af information, herunder også erfaringer Sahellandene imellem. I den forbindelse bliver der arbejdet med udbredelsen af fælles it-pladformer til udveksling af krypterede efterretninger.
- Støtte til den regionale G5-fællesstyrke (samarbejde mellem militære styrker fra Mali, Burkina Faso, Niger, Mauretanien og Chad) med fokus på a) udvikling af redskaber og metoder til at sikre styrkens respekt for menneskerettighederne samt styrke tilliden mellem soldaterne og lokalbefolkningen, og b) støtte til styrken i form af sikkerhedsudstyr.

Som en del af programmet blev der i slutningen af 2019 udsendt en militærrådgiver fra Forsvaret til Mali. Den militære rådgivers opgave er at bidrage til implementering af Sahelprogrammets stabiliseringsindsatser, der, i samarbejde med Frankrig, inkluderer træning af den maliske nationalgarde.

CASE: FORSVARET OG HJEMMEVÆRNET TRÆNER DEN MALISKE NATIONALGARDE

I 2015 indledte Danmark, i samarbejde med Frankrig, en indsats, der støtter den maliske nationalgarde. Indsatsen har over årene udviklet sig, og i 2019 har dansk støtte også omfattet træning og uddannelse af den maliske nationalgardes anti-terrorenhed, der både kan indsættes i hovedstaden Bamako og i de steder i Mali, hvor situationen kræver det.

Konkret har Forsvaret og Hjemmeværnet, under to træningssessioner af 3-4 ugers varighed, trænet soldater fra den maliske nationalgarde i bl.a. håndtering af tilbageholdte i overensstemmelse med menneskerettighederne, førstehjælp, kamp uden våben, kamp i bebyggelse og skydetræning. Træningssessionerne tilpasses den maliske enheds operationsmønster, så den passer til den skiftende sikkerhedssituation i Mali. I forbindelse med afslutning af hver træningssession er der gennemført en øvelse, hvor personalet er blevet testet i de færdigheder, der har været trænet under forløbet. Begge afsluttende øvelser har fundet sted på den danske ambassade i Bamako, hvor opgaverne bl.a. har været at befri personer, der har været tilbageholdt som gidsler i forbindelse med et terrorangreb.

UKRAINE

Programmet bidrager til at forbedre Ukraines kapacitet til at håndtere konfliktsituationen i det østlige Ukraine gennem målrettet støtte til ukrainske myndigheder og forsvarsinstitutioner.

UKRAINE

Periode: 2018-2021
Samlet budget: 120 mio. kr.
Overordnede indsatser: 2
Verdensmål: 16

Indsatserne omfatter:

- Støtte til UNDP's *Recovery and Peacebuilding* program med fokus på at styrke den lokale sikkerhed ved at inddrage civilbefolkningen aktivt i dialog og samarbejde med de offentlige myndigheder, politi og militær i de to regioner, *Luhansk* og *Donetsk*, som er berørt af konflikten mellem Ukraine og Rusland.
- Støtte til, at 1400 offentlige ansatte har gennemført kursusforløb om offentlig lovgivning, budgetplanlægning og indkøb. Der er dannet i alt 34 borger- og arbejdsgrupper, hvor civilbefolkningen og myndighederne møder hinanden og drøfter muligheder og udfordringer, der er opstået som følge af konflikten. Det kan f.eks. være tryghed og sikkerhed, ungdomskriminalitet, renovering af offentlige bygninger og energiforsyning.
- Støtte til oprettelsen af ni offentlige informations- og rådgivningscentre, der har modtaget i alt 69.000 borgerhenvendelser om bl.a. juridisk rådgivning, psykologhjælp og sikkerhed. Det har også medvirket til at øge opmærksomheden på de positive ting, der finder sted på trods af konflikten. Der er også givet støtte til 49 lokale initiativer og projekter bl.a. for at forbedre adgang til retshjælp.
- Støtte til uddannelse af ukrainske soldater og instruktører, herunder gennem et sprogofficersbidrag til den canadiske træningsmission i Ukraine, *Operation UNIFIER*, udsendelse af et træningshold til den britiske træningsmission *Operation ORBITAL* og rådgivere til ukrainske, militære institutioner.
- Støtte til den igangværende reform af det ukrainske forsvar med henblik på at imødekomme Ukraines ønske om implementering af NATO's procedurer og standarder.

Desuden blev der i 2019 udsendt rådgivere, inklusiv en militærrådgiver til den danske ambassade i Kiev, der skal støtte implementeringen af Ukraine-programmet.

GUINEABUGTEN

Dansk skibsfart har betydelige kommercielle interesser i Guineabugten. Freds- og stabiliseringsprogrammet i Guineabugten har til formål at styrke regional, maritim sikkerhed, der er under pres.

Det sker bl.a. ved kompetenceopbygning af specialstyrker, udvikling af maritime sikkerhedsstrategier og undervisning af civile og militære myndighedspersoner med geografisk fokus på Nigeria og Ghana.

GUINEABUGTEN

Periode: 2019-2021
Samlet budget: 46 mio. kr.
Lande: Ghana, Nigeria og Vestafrika
Overordnede indsatser: 4
Verdensmål: 14, 16 & 17

Indsatserne omfatter:

- Støtte til udsendelse af en regional, maritim militærrådgiver til den danske ambassade i Abuja. Rådgiveren sikrer koordination mellem danske og internationale partnere og ledelsesniveauet i de nigerianske og ghanesiske flådehovedkvarterer om samarbejde og uddannelse af specialstyrker.
- Støtte til kompetenceopbygning gennem kapacitetsopbygningsøvelsen *OBANGAME EXPRESS* med enheder fra Nigeria, Ghana, Cameroun, Benin og Togo. Enhederne bliver uddannet i operationsplanlægning, krigens love, taktisk bevægelse, bording af skibe, indsamling af bevismateriale og førstehjælp.
- Støtte til kursus i, hvordan maritime operationer i Guineabugten planlægges med henblik på at forbedre de vestafrikanske kyststateres evne til effektivt at udføre operationer og samarbejde på tværs af landene. Herudover har en dansk stabsofficer bidraget med

rådgivning af medarbejdere ved *Multinational Maritime Coordination Centre (MMCC)* i Accra (Ghana).

Billede 10: Deltagerne fra dialogmøde foran Det Maritime Overvågningscenter for Ghana og Nigeria, på OSU Castle (Christianborg), Ghana.

- Støtte til to projekter implementeret af Forsvarsakademiet. Det ene projekt har fokus på dialog mellem maritime myndigheder og private aktører. Formålet er at styrke myndighedernes overblik ved at skabe netværk i regionen og indsamle erfaringer til brug for fremtidige indsatser mod maritim kriminali-

tet i Guineabugten. Det andet projekt har fokus på et samarbejde med *Kofi Annan International Peacekeeping Training Centre (KAIPTC)* om at etablere en dialogplatform mellem maritime myndigheder i Guineabugten.

- Støtte til indsatser med fokus på Ghana og Nigeria, der har til formål at styrke lovgivning, udvikling og implementering af maritime strategier i samarbejde med UNODC samt forskning, træning og dialog i samarbejde med KAIPTC i Ghana.

Billede 11: Kursister på 'Kofi Annan International Peacekeeping Training Centre'.

DET MARITIME OPERATIONS CENTER PÅ CAPE VERDE

I samarbejde med Tyskland har Fonden støttet de vestafrikanske landes økonomiske samarbejdsorganisation (ECOWAS) i operationaliseringen af organisationens overvågningscenter i Praia, Cape Verde. Centeret har ansvar for at koordinere det maritime situationsbillede og assistere på tværs af medlemslandene (Cape Verde, Senegal, Gambia, Guinea-Bissau).

Konkret har Fonden støttet installation af en radiomast og -udstyr samt uddannelse og træning af medarbejdere på centeret.

I 2019 blev masten rejst, alle installationer gennemført og radiatorummet afprøvet. Det betyder, at centeret nu kan kommunikere med handelsskibe i området og andre maritime centre i Vestafrika. Det skaber tryghed for skibsfarten. Der blev i forbindelse med installationsarbejdet gennemført undervisning og træning af de medarbejdere, der skal bemane radiatorummet og betjene radioerne. Halvdelen af deltagerne i undervisningen var kvinder.

ØVRIGE INDSATSER

GEORGIEN

Som en del af NATO's *Defence and Related Security Capacity Building Initiative* finansierer Fonden udsendelse af danske rådgivere. I 2019 blev det besluttet, at Danmark skal lede et krisestyringsprojekt i Georgien, der har til formål at bidrage til at udvikle den civile krisestyringskapacitet i Georgien. Det langsigtede mål er, at Georgien bliver bedre i stand til at håndtere f.eks. skovbrande eller oversvømmelser. Derfor blev en dansk rådgiver fra Beredskabsstyrelsen udsendt, hvor han i tæt samarbejde med georgiske og internationale partnere skal identificere de konkrete områder, hvor den georgiske krisestyringskapacitet kan forbedres.

Billede 12: Hjemmeværnets rådgiver ved JTEC inspicerer georgiske bataljoner under en feltskydning i et øvelses- og skydeområde.

Foruden den civile rådgiver har Fonden siden 2015 finansieret en militærrådgiver fra Hjemmeværnet. Den militære rådgiver har bidraget til opbygning af et NATO-Georgien Fælles Trænings- og Evalueringscenter (JTEC). Formålet med centret er at styrke georgisk kapacitet til at gennemføre militære feltøvelsesaktiviteter for de georgiske bataljoner samt computerassisterede stabsøvelser på brigadeniveau og derover.

Herudover er det centrets opgave at træne det georgiske bidrag til NATO's mission i Afghanistan.

GEORGIEN

Periode: 2019-2021
Samlet budget: 4.55 mio. kr.
Overordnede indsatser: 2
Verdensmål: 16

YEMEN

I 2019 finansierede Fonden Danmarks støtte til FN's *Peace Support Facility for Yemen*. Formålet med fredsstøttefaciliteten var at sikre en hurtig implementering af den våbenhvileaftale, der blev indgået i Stockholm i december 2018 mellem de stridende parter i *Hodeidab*-regionen. Herudover skulle midlerne anvendes til genopbygning af basal infrastruktur som veje og vandforsyning.

Implementeringen af faciliteten har vist sig vanskelig og er derfor planlagt til at foregå over tre faser. Fase 1 har fokus på implementering af våbenhvilen og omfatter bl.a. en genåbning af havnen i *Hodeidab*. Fase 2 har fokus på diskrete initiativer, der har til formål at understøtte den politiske proces. Fase 3 har fokus på støtte til transitionsregeringen, når og efter parterne i konflikten opnår en egentlig fredsaf tale.

YEMEN

Periode: 2019
Samlet budget: 14 mio. kr.
Verdensmål: 16

FONDEN I TAL

Freds- og Stabiliseringsfonden er en interministeriel fond, der blev oprettet i 2010 med det formål at sikre samtænkning af danske freds- og stabiliseringsindsatser i krydsfeltet mellem sikkerhed og udvikling. Fonden består af både udviklingsmidler (ODA) og ikke-udviklingsmidler (non-ODA) fra Udenrigsministeriet og ikke-udviklingsmidler fra Forsvarsministeriet.

I implementeringen af de indsatser, som Fonden finansierer, kan der trækkes på faglig ekspertise på tværs af centraladministrationen og relevante myndigheder som eksempelvis Forsvaret, Hjemmeværnet, Beredskabsstyrelsen og Rigspolitiet. Det gør Fonden til et bredt anvendeligt instrument, og indsatserne kan sammensættes til en specifik opgave i en konkret kontekst.

I 2019 var Fondens budget i alt mere end 500 mio. kr., hvilket er ca. 20 mio. kr. mere ift. 2018. Af de 500 mio. kr. var ca. 80 pct. udviklingsmidler fra Udenrigsministeriet.

Fondens midler i 2019		
Finansieringskilde ¹	Ramme	Forbrugt
UM (ODA)	399,9	399,9
UM (non-ODA)	11,2	10,5
FMN (non-ODA)	89,1	74,6
I alt	500,2	485

Tabel 1: Fondens midler i 2019 (mio. kr.)

I 2020 vil Freds- og Stabiliseringsfonden i alt have en ramme på 505,4 mio. kr., hvoraf 94,2 mio. kr. kommer fra Forsvarsministeriet, mens Udenrigsministeriet bidrager med 400 mio. kr. ODA samt 11,2 mio. kr. i non-ODA.

Billede 13: Pige med sin far, Mosul, Irak. Foto: Jan Pirouz Poulsen

---

¹ UM (ODA) er tilsagnstyret, mens de to øvrige finansieringskilder er udbetalingsstyrede.